

REDAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria.

un an 20 cor

1/2 an 10 "

1/4 an 5 "

o lună 2 "

Arad de Duminică pe an

4 coroane.

pentru România și străinătate

pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

pe un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrisorile nefranțate nu se primesc

GERMANIA, ANGLIA ȘI RUSIA.

Genialul și însuflețitul împărat al Germaniei Wilhelm II dela urcarea sa pe tronul gloriosului său strămoș Frideric cel mare n'a întreprins un singur moment să nu fie dovadă de șovinismul său, de modul său de cugetare independent și de curajul său trepid, ceea ce l'a expus nu odată atacurilor fierșilor săi adversari politici. Dacă bunicul său împreună cu celebrul Bismark a creat Germania unitară, de azi, apoi actualul împărat își vede problema vieții în aceea, de a continua pe cât se poate opera moștenită de la marii săi antecesorii. Această continuare vede destoinicul domnitor în estinderea, mărea departe peste frontieră, în creșterea fără margini a țerei sale într'un imperiu universal, care soarele să nu mai apună. Toate acțiunile sale politice de până aci, toate rolurile sale publice, manifestarea voinței sale energice de a o impune tuturor, tradă pe împăratul neînfricat, care fără teamă de a fi savuat, ori combătut, stăruie neobosit spre înfruntare un ideal: mărirea patriei sale în interior și în afară. Lui îi este prea mică Macedonia, prea puțină filosofia, literatura știința, și arta germană: el dorește reînvierea timpului legendar, în care Siegfriid să lupte cu bălaurii, Niebulung si să producă o nouă epopee. Acest ideal izvorit dintr'un asimpărat hiperpangermanism ca să-i zicem, îl conduce pe ambițiosul *imperator*, permanent în aceeași direcțiune, l'a condus atunci, când nainte cu 2 ani a pășit năini Reichstagului german, carele îi se împotri-

vea, cu cererea, de a se vota proiectul primitiv la sporirea armatei și a flotei. Rezistența a fost mare, dar împăratul a aruncat în cumpănă toată autoritatea sa cesară. Prin graiul contelui Bülow, a vorbit indirecte împăratul, când cancelarul în vorbirea sa la budget a zis memorabilele cuvinte: *Noi vrem loc în soare*. Ce înseamnă aceasta dacă nu idealul, după care sălășează azi nu numai împăratul, ci tot germanul dornic să aibă odată rolul conducător geniu național german pe pământ, acestuia să i-se proștearnă pe acesta să-l adoreze, să-l divineze toată suflarea?

Idea aceasta care la prima vedere ni-se pare o chimera a străbătut azi societatea germană, cristalizându-se în o teorie, formulată de un politician savant cu numele Alexander von Pectz, — care teorie culmină în profecția, că în viitorul depărtat rasa albă va domina pământul *sub conducerea germană*, iar rasa neagră și galbină va avea rolul de sclav. Abstrăgând de la naivitatea ce tradă această teorie ridiculă, ne izbește seriozitatea, însuflețirea cu care este mereu propagată. Aceste vederi le împărtășește și distinsul politician și istoriograf german *Treitchke*, dar cu mai puțină naivitate. Acest savant zice, nu fără mândrie că este destul pe pământ un domn, *împăratul german*. El vede așume că Franța este o putere în apunere, peste tot că ginta latină și-a împlinit misiunea, că Austro-Ungariei îi lipsește condițiunea principală: unitatea de rasă, din care cauză nu poate figura ca putere universală. Rămâne deci Anglia și Rusia, de care trebuie să-și

dea seamă în calea sa de cucerire. Și chiar aici zace profunditatea, genialitatea politicei împărațului, de a crea astfel de situațiuni care să fie Germaniei de folos, iar rivalilor sale să le cauzeze multe și grele dificultăți aproape de nerăzbit.

Așa se explică apărura simpatie a împăratului german pentru Rusia, cea sângerândă; așa se explică de ce o îmbărbătează mereu vecina ei rafinată fiind gata a-i întinde chiar și ajutor în războiul actual cu rezultat atât de dubios. Cu mila și misericordia i-a cuprins și îndușat inima odată și bine, nu iubirea de aproapele îl face pe vicelanul împărat să întindă mâna celui slab, ci o politică precisă, bine determinată, care să-și dea idealul la îndeplinire. Lozinca tacită este: a face să-și consume forțele în luptă continuă, în luptă seculară, în vreme ce ea Germania s'ar folosi de recidiva flecării pentru propășirea sa continuă și în același timp tot mai intensivă, tot mai repede.

Războindu-se Rusia, cu rivala ei până la extrema încordare, Germania conform politicei sale și modului său de concepțiune va avea folos, ori învinge ori perde Rusia. În cazul, că Rusia va fi bătută, cel puțin cu 30—50 ani va fi aruncată îndărăt în calea procesului ei de dezvoltare. Triumfând, asemenea nu se va putea reculege vre-o 20—30 ani, căci cum este de prevăzut, triumful o va costa-o mult sânge și și mai multe parale. Deosebirea este numai, că în cazul neizbândei ar câștiga Germania mai mult. Dar asta ar însemna numai jumătate de izbândă. Căci Rusia numai ar slăbi în forță, dar nu s'ar

Mărgăritar fals.

Nutrisem de mult o vie dorință, să pot avea prilegiul să văd Transilvania, leagănul legendelor strămoșilor, izvorul iluziilor inimilor dornice de a vedea renăscând gloria strătutii Romane.

Dorința aceasta nutrită cu o veche ardoare, s'a și realizat și eu am rămas mai bogat cu experiență și mai sărac cu o iluzie.

Era pela începutul lui Mai, când am ajuns în "țara munților" apuseni. Natura întregă se brăcase de-a binele în poșoasa haină a primăverii. Fagul și stejarul își încadraseră coroana cu frunze tinere transparente, mai delicioasă decât mătasa de cea mai aleasă calitate. Aerul răspândea în cale mirosul de rășină, îndusă la suculență de solul și reînfrănit și răcoros. Prin văile adânci, prăpăstioase, se loveau petușii de bolovanii, valurile apelor de izvor aducând un șgomot cadentat până departe în atmosfera recoroasă ce le împrejmuește. Un sentiment de emoțiune solemnă te asaltează în locul acestor frumseși sălbătice, prin care natura își manifestă rostul, își vorbește limba...

În ziua următoare am cercetat pe un vechiu petruș, pe care nu-l mai revăzusem de când mă părăsisem băncile școlii.

Amicul meu e un adevărat fiu al naturii, călător în moravuri și sentimente. În școală nebeam toți colegii pentru caracterul lui decisiv, binevoitor și rezolut.

Întâlnirea noastră a fost sentimentalismul curiei amicilor, ce după lung interval și re-esc prietănia legată în timpul celor mai fru-

moasă suvenirii; a acelor timpuri fericite, când prin ștrengărit și șicolenii studențești, șicanam pe bietii magistrii, cari se trudeau a ne învăța rostul lumii și a vieții.

Amicul meu m'a primit cu cea mai caldă dragoste și prevenire. Ne-am confiat sentimentele ne-am descoperit referințele vieții și intențiunile de cari ne conducem.

Am arătat prietenului meu și nedumerirea ce eu și împreună cu mine aiți prietini vechi, avem asupra faptului, că el, de care s'au legat atâtea speranțe, persistă în tăcere misterioasă atunci, când glasuri de tânguire răsuna destule și în munții lor. L'am întrebat de ce nu-și ia rolul, ce-i compete în viața publică după poziția și capacitatea sa personală?

Pe buzele lui se ivi un suris trist, ear pe frunte îi trecu un nor ușor de mâhnire.

— Amice — imi zise el — la noi tronază fatalitatea și minciuna. Conceptele mari sunt marfă de speculă în mâinile unor hrăpitori venali și egoști.

— Dacă e așa indiferența ta e condamnată. Trebuie să vădești minciuna și în locul falsului, să faci lumină, — i-am răspuns.

— Ești prea idealist, dacă crezi că minciuna o poți totdeauna urmări. Ea umblă pela noi travestită atât de bine în haina adevărului că mai curînd îți frîngi tu gâtul, decât să o poți da de gol.

De acum — continuă el — poți avea potrivită ocaziune a o vedea chiar mâne de vei avea ochii destul de ageri. Avem alegere de notar comunal și știu dinainte, că se va plă-

mai ceva tertip meschin spre a se eluda dreptul și voința poporului.

Am esteptat cu interes evenimentul zilei următoare. Am ieșit dimineața pe stradă pretextând indiferență față de alte afaceri, decât cele private, ce le aveam pe acolo ca un străin.

Opidul B unde se petrece istorisirea, e locuit în totalitatea lui de Români, cu excepțiunea câtorva ofițianți maghiari și comercianți ovrei.

Cu ziua odata o mișcare vie se începe din toate părțile. Grupe de țărani și industriași treceau, discutând și pertractând evenimentul din prag.

Înțelesei, că alegătorii români după sfatul și înțelegerea avută cu fruntașii lor conducători dl Forfoi se întrunesc în curtea școlii de unde toți vor merge să întâmpine la hotar pe alegătorii din comuna R., cu cari în comun își aleg notarul.

Domnul Forfoi e sufletul vieții românești din aceste părți. E un adevărat anteluptător național, care de 35 ani ia parte activă la toate evenimentele și actele vieții publice. Dînsul și posedă esigența principală a rolului de conducător. Are stare materială excelentă, care-i asigură perfect independența convingerei. E deci naturală poziția sa recunoscută de conducător autorizat și competent în toate ramurile vieții publice, fără a cărui cuvânt nimic nu se face aici. Domnul Forfoi e membru în toate instituțiunile și corporațiunile noastre bisericesti și naționale.

După șapte ore grupa alegătorilor în frunte cu adoratul lor conducător, plecă să întâmpine

nimici, ear grozava ei rivală: Anglia ar sta încă neclintită, cărei războiul sud-african nu i-a cauzat așa mare pierdere de putere. Evident, că acțiunea mai departe în acest sens al Germaniei nu poate fi alta, de cât crearea de astfel de situațiuni, care se silească pe cele două state a veni în conflict, așa că ear' numai Germania să tragă foloase în detrimentul rivalelor sale.

Prin urmare cochetarea Germaniei cu Rusia, nu poate fi rivna de a rupe pe aceasta de către aliata ei Franca, izolându-o și făcându-o să peardă din însemnătatea ei ca putere mare, ci numai și numai acest ideal, creat de mândria națională a energicului împărat, ideal intrupat în teoria formulată de Treitschke și von Pectiz. Proba acestei teorii nu poate fi decât îndepărtatul viitor. Acesta va avea să dovedească, întrucât trăsăturile de șac pe ale împăratului Wilhelm sunt bine calculate ori ba. Ethnico-psihologii susțin despre rasa latină că este decadentă, că și-a împlinit misiunea; acesteia îi va urma rasa germăna, fiind viitorul rezervat celei slave. Și acest proces natural — presupunând că este bine observat — voește puturnicul împărat să-l schimbe cu ori-ce preț.

Kossuthiștii să se declare!

Kossuthiștii cer voturile Românilor din cercul Nădlacului pentru candidatul lor. Duminică vor merge în fața locului corifeilor lor între cari și Barabás Béla. Alegătorii Români să întrebe cu aceasta ocaziune pe acei corifei și anume și pe candidatul lor, dacă susțin Dumnilor programul șefului lor Kossuth Franzi în chestia censului intelectual, adică, că să se aducă lege, ca în viitor să nu aibă vot numai aceia cetățeni cari știu vorbi și scrie ungurește? Căci așa-i programul kossuthist, ca Români pe viitor să fie eschiști dela dreptul de alegere prin o astfel de apucătură necinstă. Asta va să zică, că pe viitor ori-cine n'ar vota pe placul președintelui alegerii simplaminte l'ar deschide sub cuvânt, că nu știe vorbi și scrie ungurește.

pe ceialaltii frați, cu cari vor avea să elupte gloria sfântă a dreptului lor. M'am amestecat între mulțime și m'am alăturat și eu la convoi.

Comuna vecină a venit toată în haină de sârbătoare și nu voi uita curînd solemnitatea expresiei de drept și demnitate traduse în întâlnirea oamenilor din cele două locuri.

Venerabilul anteluptător Forfoi, se impresionează până la lacrimi și în entuziasmul momentului se avântă la o vorbire atât de înflăcărată, că după o jumătate de oră când o finește, oamenii vreau să-l arădice în slavă. El îi advertisează să-și păstreze calmitatea și într'o nouă vorbire frumoasă de alta jumătate de oră, le leagă de suflet sfințenia dorinței.

Plecăm mândri și cu conștiința înălțată, ear oamenii aclamează puternic pe conducătorul Forfoi și pe candidatul lor la postul de notar. Izbânda e sigură și eu încep a trage la îndoială cuvintele de-asara a amicului meu.

Ajungem la crucifixul din marginea opidului pe când poporul aclama într'una. Dl Forfoi își descoperă capul, oprește poporul înaintea crucei și începe o prelegere lungă și strașnică despre persecuțiunile creștinilor în cei 4 seclii a păgânismului. Conjură din nou pe alegătorii la împlinirea cu sfințenie a datorinței. Mai rosteste o rugăciune către simbolul celui răstignit pe cruce pentru dreptate — și plecă înainte aclamat de mulțime cu adevărată frenezie.

Eu primesc convingerea, ca pretenul meu e un sceptic, căci ceea-ce vîd cu ochii, nu e apariție optică, ci realitate pipăibilă. Poporul

Acum e vremea să se declare. Români din cercul Nădlacului, nu-i lăsați până nu vă dau răspuns la aceasta întrebare. Dar între martori, că de, poate o să vină treaba la măsură.

Mișcări revoluționare în Rusia.

Impăratul și guvernul rusesc a ajuns în mare năcaz. În afară pe câmpul de război treburile merg rău, înlăuntru se ridică voci tot mai tari contra despotismului, ce ține țeara încătușată. Unele elemente sunt necăjite pe autocratul țar, altele pe întreaga ordine socială și de stat. De-o parte Polonii, Filandezii, Armenii și Rutenii consideră de foarte potrivită ocaziunea — cum acum mai toată armata este legată în Orientul-Extrem — de a se pune în mișcare pentru eluțarea independenței și libertății, de altă parte socialiștii constituționali, socialiștii revoluționari, anarhiștii, nihilisții, mai știe D-zeu câți alți necăjiți cari în proclamațiuni, apeluri cer nu mai mult de cât moartea întregului sistem. Acțiunea tuturor acestor elemente turbulente și recalcitrante să întinde dela un colț al țării până la celalalt.

Polonii, Finlandezii, Armenii și Rutenii îndreaptă rugăciune către D-zeu să facă să fie bătută Rusia în războiul ce decurge, căci în chipul acesta speră, că în strămoșia sa țarul le va acorda independența și libertățile confiscate.

Organul social-democraților «Iskra» compară politica țarului cu un joc de cărți hazard apoi continuă:

«Numai de s'ar întempla, că prin trimiteră de trupe în Azia, prin pregătirile de război, prin rugăciunile pentru învingere către D-zeu s'ar deștepta poporul, protestând contra tuturor abuzurilor și fără-delegilor. Am intrat deja în epoca mare a revoluțiunii, ear politica proastă a absolutismului grăbește mai tare sosirea acestui timp».

Organul socialiștilor revoluționari «Revolucjonaja Russija» scrie: Provoacă pe aderenții nostri să caute prin orașe și pro-

e brav, ear conducătorul său un adevărat mărgăritar.

În fine sosim în oraș, dar aici o surprindere isbitoare ne lovește. Vine știrea, că alegerea de notar e săvârșită deja. Domnul Forfoi nu dă crezământ faimei, ci da asalt spre casa comunală, locul alegerii. Știrea se confirmă, dar dl Forfoi nu se lasă: amenință teribil și cere alegere nouă.

Președintele de alegere se provoacă la indicațiunea legală a termenului pus pe 9 ore și nu vrea să revoace nimic. Poporul se revoaltă pregătindu-se a distruge tot.

Dl Forfoi intervine în momentul suprem prin altă vorbire fulminantă, în care asigură pe alegătorii, că va trage la răspundere pe cei ce au făcut nedreptate.

Acum doocamdata să se întoarcă fie-care acasă în pace și să nu se expună plumbului, căci va griji el, că alegerea să fie protestată și nimicită, când apoi își vor putea alege omul lor.

Sara mergînd la ospătărie, necunoscînd referințele locale, în loc de a intra în sala de restaurant, am intrat într'o odaie privată de alături.

Văzînd greșala, am cerut scuze dela cei trei domni, pe cari îi deranjasem în vialitatea caldă la o masă cu șampanie.

Pe doi dintre ei i-am recunoscut, erau: domnul Forfoi și președintele dela alegerea de notar.

N'am mai intrat nicăiri, ci cu grabă m'am îndepărtat de acolo. Mi-am adus aminte de

vincii a deschide ochii poporului cu printr-o doite ca să vadă cum varsă guvernul pe gele poporului în Asia îndepărtată pe interesele dinastice ale Romanovilor și burjoaziei rusești. Nădăduesc, că mass pe strade ușor se poate sătura de s Faceți ce voiți, dar feriti-vă de socot Credeți doară, că cu reclama de țarg triotismului puteți oprima mișcarea revoluționară? O, nu! În loc să lungiți dor voastră, grăbiți mai mult ziua de răsp

«Osvobodenie», ziarul socialiștilor constituționali, scrie că «guvernul țarului a destul, și de-aceia nu mai dă lumea zămănt cuvintelor țarului.»

Nu este eschisă posibilitatea, că război nefast poate produce teribile zguduri în interiorul Rusiei, aducînd mare cire asupra dinastiei, și făcînd să în sistemul de guvernământ de până aci, este o rușine pentru civilizațiune și nitate.

RUSIA OTI JAPONI.

I.

Numai cu câte-va zile mai înainte în știrilor conciliante, ce-și făceau cale prin lumii, se credea, că conflictul ruso-japonez aplanat pe cale pacinică. Cu atât mai surprătoare și alarmantă fu vestea, când lumea despre ruperea legăturilor diplomatice din Japoniei, care saturată de multa așteptare, o condamnă adversara ei cu răspunsul, ce reu întârzie — asta desigur din motivul câștiga vicleanul muscal timp de pregătire de boiu — pierduse în fine îndelungă răbdare și în interesul ei propriu de a griji de se decise a pune mâna pe arme și astfel a capăt litigiului, care după părerea bărbaților ducătorii japonezi în urma urmelor și așa au ajuns la această ultimă ratio.

Cunoaștem preluđuul acestui războiu: n'a voit la termen fixat să părăsească Mandpartea cea mai de nord a Chinei, unde piciorul cu consensul marilor puteri naim trei ani în 1901, când cu expedițiunea Gerr

vorbele amicului meu și întetîndu-mi paș în tunec, involuntar mi-a scăpat un susp
O, munților falnici, martori vechi al lor mari, câtă infamie se ascunde azi printre

Tr. I. Magi

Hazuri.

Intre unchiul și nepot.

— Mi-e teamă că ai început să faci

— Nu, unchiule, nu, zău; le-am deja de mult.

Tutungiuul sună francul pe care i un mușteriu.

— Știi, zice mușteriu cu demnitate nu-mi place să-mi suni așa paralele?

— Dar se putea ca francul să fie

— Tocmai pentru asta!

În timpul unei certe casnice, bărbatul nevestei:

— Dacă nu taci, te fac să joaci!

— Foarte bine; ar fi și timpul. Când carnevalul nu m'ai dus la bal nici-odată.

Intre doctor și bolnav.

Bolnavul de influență. — Cum, doctoriu să-ți plătesc trei franci de vizită?

Doctorul. — Dar așa imi plătește lumea!

— Da, dar mie trebuie să-mi faci pentru-că eu am introdus influența în

„Imperiul ceresc din incidentul omorării
asului german br. Ketteler în Peking. Acest
men a trecut fără ca guvernul rusesc să fi a-
at semne de retragere de pe teritoriul ocupat
de se aranjase ca la sine acasă, ba căuta acum
și estinde supremația și asupra peninsulei Ko-
ri, care de asemenea ca și peninsula Balcanică
prezintă ca o pradă gustuoasă nesațiului mos-
covit. Astfel cu toate provocările din partea gu-
vernului japonez de a satisface deobligamentului
din contractul încheiat la 1901 cu China,
Rusia se făcea că n'auze, nu vede, ba înerezută
d peste măsură parte în puterea-i colosală,
este probabil în eventualul concurs al aliatei
Rusie, se decise, așa se vede, a privi cu nepăsare
fața evenimentelor, ce aveau firește să se des-
fășoare în urma atitudinii sale obstinace, făcând
același timp mereu pregătiri întinse de războiu.

Ast-fel a ajuns conflictul în stadiul present
cum doria „pacifismului“ Rusie. Trupe rusești
bese din Siberia și Mandjuria în Coreea spre
Jalu, iar flota japoneză după primele succese
alucite pe mare — făcând mai întreaga flotă
ească imposibilă pentru o mai departe opera-
ne pe apă, — debarcă mereu soldați pe teri-
tul Coreei, pentru a grăbi de asemenea spre
nctul de concentrațiune rusesc. Coreea deci și
ndjuria va fi scena evenimentelor viitoare; aici
trebuie să se întâmple și lupta decisivă, care
avea să dea drept unui orl celui-l'alt dintre
ganți.

Această trântă, disproporționată în privința
merică, foarte interesantă din punct de vedere
tural-economic (care adică să aibă misiunea
turală în extremul orient: Rusia ori Japonia?
e să domineze afară de puterile europene in-
esate pe oceanul pacific, Rusia ori Japonia)
arăta în scurt timp, dacă ursul moscovit, ori
therul japonez va avea să rămână așternut
arenă.

Cum cearta dintre aceste două state belic-
ante se transpuse de pe calea diplomatică pe
enut de onoare, nu va fi superflu a cerceta
sele fundamentale ale acestui conflict și ast-
a indica nexul causal dintre evenimentele ac-
le și cele mai îndepărtate, căci ar fi o preo-
are unilaterală, dacă am presupune că ansă
ostilitățile dintre Rusia și Japonia au dat nu
întâmplările de la 1900 pomenite mai sus.

Gr. I.

Pentru limba românească...

„Observatorul“ din București scrie:
„Este spre lauda unei elite sociale când
vedă pe deplin limba și literatura celui mai
mecător dintre popoarele civilizate, și când
ifică înalta sa pozițiune în societate prin o
mă pătrundere a sufletului și simțirii uneia
națiunile cele mai devotate cultului onoarei,
mosului și generosității.

„Nu este ceva absurd să aleagă pentru re-
sentații de caritate, cărora bine-voesc a da
ncursul d-nele din elită, piese străine, să
oace în limbă străină, și fie chiar pe scena
atrului Național — dacă direcțiunea o per-
e. Diletantul are de învins destule dificul-
ți, și se poate dar permite să-și tragă avan-
tile din însă-și piesa a cărei valoare e covâr-
șare, sau din însă-și limba autorului, care
proprie petru exprimarea celor mai ușoare
ante și farmecă prin ea însă-și, prin nenu-
ratele ei reflexe minunate și mlădieră gra-
se.

Trist este numai că acești diletanți nici nu
românește și nici nu vor să știe.

Trist numai că nu cunosc literatura no-
ă și nici nu vor s'o cunoască.

Trist este numai că desconsideră pe un
xandri, pentru a juca... Madame Flirt...

Trist este că limba franceză o vorbesc
mai, dar nu simt ardentul simț național care
mină spiritul poporului francez, și că su-

prema înaltare a gustului lor artistic se opre-
ște la Les Romanesques, iar pentru a fi siguri
de succes, adică a mângâia aspirațiunile arti-
stice ale obștei elitei noastre, au dat Madame
Flirt...

Trist este mai ales că saia a fost archi-
plină, cu toată manifestația studenților, și că
marea mulțime de afară a rămas cu totul ne-
păsătoare“.

„Secolul“ — scrie:

„O sârbare dată în scop filantropic, a unei
societăți cu nobile scopuri, a dat naștere la o
manifestație, care la rândul ei a dat naștere la
o reprimare polițienească și toate acestea au
dat naștere apoi la un întreg concert de des-
aprobări în presă. S'a desaprobat manifestația,
s'a desaprobat reprimirea... Ne vom permite,
venind mai la urmă, să fim în toate acestea ceva
mai puțin desaprobativ“

...În definitiv n'avem să luăm lucrurile în
chip atât de tragic, căci fără îndoială neamul
românesc n'are să piară pentru o mică seamă
de instrăinați. Dar dacă vreți cu toții, cum cu
toții spuneți prin tipar, românizarea instrăina-
ților acestora, în loc de declarații gălăgioase la
gazetă, începeți mai bine exemplul — fără
sgomot — de acasă. Și încurând totul va fi zis.

Cine cunoaște limba românească o îndră-
gește, și cine o îndrăgește n'o mai lasă înce-
peți de acolo.

Mângâierea noastră însă este deplină. Când
o întreagă tinerime, tinerimea intelectuală,
adevărată elită de mâne, arată într'un chip
tât de unanim, de spontan, și fie, pentru
unul, chiar sgomotos, cultul pe care-l are pen-
tru frumoasa, pentru armonioasa, pentru ne-
întrecuta noastră limbă, — de rest puțin ne
pasă.

Temelie trainică și vinjoasă avem; viitorul
e al nostru!“

O sinucidere senzațională.

Erī, Vineri dimineața s'a răspândit în
Arad știrea că Dr. Iuliu Bonts, notar pu-
blic în Hanedoara, s'a sinucis. La început
știrea era vagă, nu se preciza nimic. Spre
amează însă, după-ce a apărut ziarul nostru,
s'au adus și amănunte.

Eată-le.

Dr. I. Bonts fusese prin Arad, să-și
părintii, sora și rudeniile. Ce aici a plecat
spre casă, dar s'a oprit l-a Lipova, unde
a descins la oțelul „Archiducele Iosif“.

A petrecut acolo ziua întreagă (Jou),
umblând prin prăvălii și prin eimitir. Ajun-
gând la cavoul (cripta) familiei Missits (d-na
Bonts este născută Missits), a întrebat dacă
mai este vre-un loc în interior. Păzitorul
cimitirului i-a răspuns că da.

Spre seară s'a întors la oțel și împachetase
tocmai să plece cu trenul. Abia a
ieșit însă din odaie chelnerul, s'a auzit o
pocnitură și după aceea a sunat aparatul
electric. Reîntorcând în cameră, chelnerul
găsi pe Dr. Bonts căzut într'un fotel, în
mână avea un revolver de calibru mare
iar în jurul său sânge; se împușcase în
abdomen și a avut numai atâta putere
să zică: „M'am împușcat“...

Pe masă era o epistolă către antistia
comună; o ruga să-l înmormânteze în ca-
vorul Missits, de cumva familia sa nu l'ar
duce la Arad.

Ear în buzunarele sale s'au găsit alte
cinci scrisori, adresate părintelui său, septe-
genarului Dr. D. Bonts, notar public în
Arad, dlui Dr. Aurel Demian și altor per-
soane.

Asupra cauzei sinuciderii sunt multe
versiuni. Mai probabil era că ajunsese de-
ranjat cu privire la finanțe.

Telegrame.

Köln, 26 Febr. Deoarece torpiloarele
japoneze au nimicit și avariat (stricat) 11
vase de război rusești din Port-Artur, se
crede că *flota rusă est incapabilă de o ac-
țiune mai mare*. La nici un caz ea nu mai
poate împedea debarcarea în Coreea a tru-
pelor japoneze.

Londra, 27 Febr. O telegramă din sor-
ginte oficiale reduce la următoarele pre-
tinsa învingere rusească dela Port-Artur:

Flota japoneză a trimis asupra Portu-
lui Athur patru corăbii de lemn, încărcate
cu pietri și explosive, să închidă intrarea
din port. Scopul și l'a ajuns: torpiloarele
s'au întors nesupărate la corpul flotei și
vasele cu explosive scufundate au îngreunat
ieșirea din port pe cel mult două trei săptămâni.

O altă telegramă anunță că japonezii
au debarcat în golful Borsid, de unde au
înaintat spre Hunang, de unde *au alungat
garnisoana rusească*, și merg mai departe,
spre Kisik.

Voci de presă.

„Voința Națională“ scrie un lung ar-
ticol despre luptele Românilor în comitate.
Intre altele zice:

Principiul activiștilor este, că nu e bine să
se retragă dinaintea adversarului, să te închizi
în bisericuța ta și să te complaci în discuții teo-
retice și patriotice, ci trebuie să ai curajul civic
de-a te pune față în față cu adversarul și
să cauți a cuceri prin luptă reală constituțio-
nală, ceea ce crezi că ți se cuvine după dreptate
și după lege.

Odată înțeles și îmbrățișat acest principiu,
el începe a-și arăta efectele pe toate terenele
vieții publice, deși chestiunea activității și a pa-
sivității înseamnă în prima linie: să între sau să
nu între Români în parlamentul din Budapesta?
Faptul e că de când curentul activist a început
să covârșească în opinia publică a Românilor de
peste munți, ei au început să se afirme, cu o
energie neobișnuită până atunci și în viața co-
mitatelor. În mai multe din comitatele românești,
dar cu deosebire în comitatele Hunedoara, Arad,
Timiș, Caraș-Severin, Bistrița-Năsăud și Solnoc-
Doboca, Români au luptat în timpul din urmă
într'un mod care le face onoare și care este de
bun augur pentru cauza lor națională.

În fruntea tuturor stă însă harnicii Ro-
mâni din comitatul Aradului. Ei au arătat cum
trebuie organizată și purtată lupta, și au isbit
să obțină rezultate care vor fi încurajatoare pen-
tru Români din celelalte comitate. Ei au înau-
gurat, ca să zicem așa, era luptelor politice reale.
Au dat importanța cuvenită confecționării liste-
lor electorale și au îngrijit ca toți Români cari
au dreptul, să fie înscrși între alegători. Au
luptat apoi, cu bărbăție și inteligență, în alege-
rile pentru Congregațiunea Comitatului, și prin
aceasta au isbit, de o parte, să se aleagă un
număr considerabil, iar pe de alta, făcând școala
între Români în privința campaniilor electorale,
au pregătit terenul pentru viitoarele alegeri pa-
lamentare, în cari se pregătesc să intre.

Vrednică de toată lauda este, în sfârșit, ati-
tudinea lor din Congregațiunea Comitatului. În-
timpinați la început cu cea mai sălbatică intole-
ranță de către majoritatea maghiară, prin stă-
ruința lor bărbătească, au silit-o în urmă, nu nu-
mai să le respecte dreptul de a vorbi românește,
dar și să stea la discuție cu ei asupra chestiun-
nilor de interes general, și chiar să intre în ve-
derile lor și să le accepte diferite propuneri pri-
vitoare la îmbunătățirea administrației și la sis-
tarea diferitelor abuzuri. Chiar în Congregația
din urmă, ținută la 13 Febr. n. Români Aradani
au obținut succese de cari se pot mândri. S'a

Intimplat adică, lucru cu desăvîrșire nou până acum, că chiar unul dintre membrii unguri ai Congregației, și încă cel mai de frunte, ea deputatul Hollaky și alții, au sprijinit pe oratorii români, d-nii dr. I. Suciș, dr. St. Pop și I. Russu Șirianu, în expunerile lor contra neglijenței și abuzurilor funcționarilor administrativi, care au exasperat pe țeran, și au pregătit terenul pentru turburări ce nu se mai pot înăbuși de cât prin intervențiunea armatei.

Cu un cuvânt, în Comitatul Aradului Românii, deși în minoritate în Congregațiune, au știut să se impună ast-fel, în cât peste voința lor nu se mai poate trece și conducătorii lor mai sus numiți, în frunte cu înțeleptul M. Veliciu din Chișinău și alături cu alți vrednici luptători, prooși și mirenii, sunt considerați, chiar și de adversari, ca factori serioși în viața Comitatului.

Când acest mod de luptă se va generaliza peste toate comitatele locuite de Români, cu aceeași energie și intensitate ca la Arad, atunci partidul național român de peste munți se va renaște, mai viguros ca în trecut, și Romini vor fi făcut un mare pas înainte spre emanciparea lor națională.

Și multe semne arată că așa se va intimpla.

Dela Asociațiune.

Discursul

rostit la deschiderea adunării generale a
Despărțământului Lipova ținută în 20
Februar st. n. a. c. de președin-
tele Dr. Aurel Halic.

Onorată adunare generală!

Stimaților Domni!

Despărțământul Lipova al Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român, căruia îi aparțin cercurile administrative din 3 comitate, Lipova, Murș-Radna și Șiria, azi își ține adunare generală, conform însărcinării adunării generale din 1902, în Maria-Radna.

Exprimându-mi bucuria văzându-Vă adunați aici în număr destul de frumos și mulțămindu-Vă pentru participare, Vă rog să mă ascultați cu paciență și apoi în consecința celor auzite să ne întrecem a ne împlini datorințele față de asociațiune.

În adunările generale din anii trecuți a despărțământului nostru, am vorbit din acest loc despre lipsa de conlucrare generală, ca poporul nostru în a cărui interes s'a înființat Asociațiunea, nainte cu peste 20, ani să fie îndemnat de toți și la toate ocaziunile să se deprindă în scriere și cetire, să-și însușească aceste două calități ca basă a înaintării în cultură, căci aceste două calități sunt absolut necesare pentru câștigarea cunoștințelor, ba în zilele noastre putem zice că aceste 2 însușiri, califică pe om, — de om adevărat, după recerînțele timpului greu în care trăim.

Vă rog Dlor a-mi da voia, ca azi să probez a scruta cu date statistice în cât își împlinesc națiunea noastră datorința ce i-o impune nu numai Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român — ci și grelele timpuri în care trăim.

Se vedem ce ne arată această știință sacă, dar necruțătoare în consecințele ei, în cifrele ei — contra cărora nu poți să faci nici o obiecțiune nici o observare, ci trebuie să le primești așa după cum să arată.

Imi pare foarte rău, că sunt constrins a Vă face cunoscut înainte, că cifrele nu ne îmbucură, statistica în ce privește și chiar numai numărul membrilor a Asociațiunii este nemulțamitoare, deprimătoare. Cu cifrele statistice nu putem disputa, nu le putem răsturna după plac și filosofie, nu le putem explica după voia noastră ori a publicului — cum ne-am îndatnat să facem nu odată cu vorbele cu discursurile noastre private și publice, pe care le putem întocmi după plăcerea publicului și interesul nostru ori al causei, din cestiune.

Stimaților Domni și Onoraților oaspeți!

Știu și sunt convins că cu toții cetim foii ziare, luăm parte la conveniri publice și private, unde auzim fel de fel de vorbiri frumoase, toastate infocate, ba și noi chiar la ori-ce ocaziuni ne folosim de puterea cuvîntului a ne afirma, că noi românii așa și așa, că suntem peste 3 milioane

în patria noastră, că am putea și ar trebui se facem aștri și aștra. Dar puțin și arareori ne punem apoi ca se și facem cu toții ce zicem în vorbiri și toastate.

Doamne! Unde ar fi poporul nostru, națiunea noastră, dacă toți am urma celor cetite, vorbite și mai ales toastate, dacă ar fi destul numai atâta, apoi popor mai fericit mai înaintat în cultură sub soare n'ar fi ca poporul român.

Nu se validitează nici 10% din cele exprimate de multe ori cu mare entuziasm căci ca să se poată validita cineva ori ceva, trebuie pe lângă entuziasm *mințe, inimă și bani*. De lipsește una din aceste nu poți validita nimic, căci înzadar este voința dacă nu este puțința — veneau vorbe goale — după zicala românului. La noi pe lângă aceea că bătute între noi îndolența, calitățile de sus foarte arareori și în puținți oameni le aflăm le olaltă, arareori poți aduna aceste 3 calități dela mulți la olaltă pentru un scop, căci la aceasta ne împedecă earășii un blăstăm de al nostru — invidia și sumeția.

Deci după părerea mea ar fi chemarea fiește căruia, că aceste 3 calități să le perfecționăm în noi fiește care după puțința, apoi să le adunăm spre un scop — dela mai mulți indivizi, căci unul cu mințea lui poate scoate la iveală o idee bună, pe care altul cu inimă curată o propaga și apoi al 3-lea o împlinesc din prisoința ce i-a dat-o bunul Dumnezeu. Numai urmând astfel vom putea spera că scopul asociațiunii, dorințele noastre culturale, naționale să se poată împlini cu timpul.

Dar durere D-lor, statistica ne arată, că noi — înțeleg întregă națiune română — nu ne împlinim datorința îndestul și după puțința nici chiar față de asociațiunea noastră.

Dacă facem comparație între statistica înțeligenței noastre de azi și în cea de înainte numai cu 20 ani — vom observa și mai dureros, că în cele de sus n'am prosperat. Ca un corb alb, ca un ce ne mai auzit, am cetit în anul trecut, că un Domn, fost stipendist al asociațiunii noastre au dat 2000 coroane pentru muzeul național, din motivul că se simte dator a-și împlini datoria față de Asociațiune — după cum respectivul Domn s'au exprimat la felicitarea unui prietin pentru acest frumos obol depun pe altarul națiunii.

Oare să nu se mai afle alți foști stipendiști ai asociațiunii, cari, dac'ar avea inimă, ar și putea să redeie națiunii barem o mică părți-cică din imprumutul primit? Cetiți colectele de binefacere, dările de samă a meselor de studenți și căutați printre foștii studenți, foștii stipendiști unde și căți sunt la ajutoriu cu obolul lor, veți vede că nici 10% din ei nu-i afli, s'au uitat de leagănul unde au căpătat cultura, au uitat pe binefăcătorii lor, au uitat, că de nu aveau stipendii, azi nu erau nici ei în așa situațiune după cum sunt de fapt, ba, unii au uitat și de mama lor cari i-au nutrit.

Asociațiunea noastră în anii din urmă și-au înmulțit despărțământele și totuși din peste 3 milioane de Români în 1901, au fost membrii peste tot 1533 la unica noastră societate culturală generală, cu 121 mai mulți ca anul trecut, în acest an membrii ordinari au fost 1219 între cari 30 au fost din despărțământul nostru.

În 1902 a t. au fost membri de tot 1580, un plus de 47, membrii ordinari au fost 1237. Ear despărțământul Lipova a avut membrii în 1901, fondat 4, pe viață 1, ord. 32, ajut. 59, membrii în 1902, fondat. 4, pe viață 1, ord. 18, ajut. 17.

Vedeți d-lor, că am avut dreptul de a vă spune cele de sus din acest loc, am făcut aceasta în bună credință că și d-voastră meditănd asupra celor auzite, ne vom sili cu toții împreună ca cel puțin în viitor despărțământul nostru să-și achiteze datorința față de Asociațiune în proporțiunea poporațiunii ce locuește pe acest mare teritoriu.

În fine cerându-vă scuzele pentru că n'am fost în plăcută poziție de a vă comunica din acest loc lucruri mai îmbucurătoare cu speranța că la proxima convenire vom auzi lucruri mai îmbucurătoare și poate chiar și mai plăcute, mulțumindu-vă încă-odată pentru participare, declar adunarea generală a despărțământului nostru de deschisă.

Războiul ruso-japonez

Japonezii au hotărât să înzestreze cu crucișătoare cu baloane captive pentru a împiedica pe departe vasele rusești s'au acesse ce se petrece la Vladivostoc, Port-Arthur, și lucrează în grabă la construirea unor vase de mare repezi (cu turbine) cari să aibă înțelea de la dură pe ceas. Admiralul Tago se așteaptă la a serviți dela aceste vase cu baloane.

Generalul rus Tirpitki, care a comanda în 1900 și peste 4000 de Japonezi, îi descrie foarte îndrăzneți și viteji, dar spune că se pot ralișează ușor, ca toți Asiaticii, la cel mai nesucces și pot lesne fi cuprinși de panică și Japonezii cunosc războiul modern în teorie, lucru practic nu. Pe terenul de luptă sunt 30.000 zaci călăreți din cari sunt 15000 la armata Asia răsăriteană.

Colonelul Alexeef, aflându-se la Gasehaga, ar fi declarat că Rusia a fost surprinsă n'a crezut că lucrurile vor ajunge la război. Alfel era toată flota la Port-Arthur și Japonezii n'ar fi putut debarca oști în Coreea nordică și tindu-se de drumul greoiu prin Coreea, căci n'ar fi debarcat numai în porturile sudice. prin succesele ce-a avut pe mare, a făcut o nomie de 6—8 săptămâni și vor începe să reîncepe atacul la Ialu. Rusia e foarte îngrijită de Japonezii vor reuși să apuce Port-Arthur să pătrundă prin China până la calea ferată care s'o taie. Asigură că lupta va fi sângeroasă că Cazacii nu dau iertare, dar că și Japonezii sunt bunii soldați.

„Standard“ primește din Niu-Cheamănunte foarte interesante asupra atitudinilor față de atrocitățile ce se comit zilnic în seze străine și aiurea atât de poliție cât și de pe ce sosesc.

Fără vr'o provocăție, un căpitan de Japonezi și zece soldați au distrus lucrurile dintr-un oraș administrat de un german și unde locuiau Japonezi. Aceștia au fost bătuți, legați și pradă de bani și giuvaericele. Consulul american aruncate putu veni în ajutorul lor. Această stare lucruri e în parte rezultatul atitudinii rusești Mine au fost construite și s'au făcut pregătiri pentru a le pune la gura fluviului iar forturile sunt armate.

După altă telegramă din Yuigkow adăceluiaș ziar, al 11-lea regiment siberian a posta la Niu-Chevang cu mare pompă. Administratorul civil cu familia, s'a stabilit la Tien-Tsin. de 2 de violență comise de soldații ruși contra a ur lor continuă. Administratorul face tot posibil să aresteze pe cei vinovați și a asigurat pe sulii americani și englezii, contra cărora au axi loc demonstrații amenințătoare, că li se vor gră satisfacție.

Japonezii pretind c'au făcut să explozeze vasul de războiu „Boiarin“ în noaptea de 17 bruarie, Rușii că „Boiarin“ a fost zdrobit de păscurind minele așezate de „Iehisei“. Si oficer care știa unde sunt așezate cele 4 mine puse de „Iehisei“ a fost ucis de experți. Se desminte plecarea escadrei rusești dela Port-Arthur.

„L'Européen“ arată că Suvorin scrie „Novoie Vremia“: „Ei ce! De oare-ce vin scos, să-l bem; să nu privim îndărăt, înainte de Varvus în „Welt politic“ (dela 7, 17 bruarie 1904) arată că războiul cel mare 1812 a avut ca mișcarea Decabristilor; războiul din Crimeea a adus era „reformelor celor mai iar cel dela 1877—78, a adus mișcarea revoluționară a grupărei „Narodnaia Volia“, care răstoarne autocratismul. Și asta măcar că din boaiete citate, două s'ar fi sfârșit cu biruința Războaiele arată slăbiciunile regimului, chiar lor, cari nu pot să le vază în timp de pace va vedea zice Nesvoy că guvernul rusesc crede în soarta a 130 de milioane de Rușii și incapacității unui Alexeef, care poate pe Japonezi, dar nu ia măsură de a putea reuși războiul cu dinșii. Guvernul rusesc se lăsară tezaurul războiului plin de aur și e nevinovată întâia să facă imprumut forțat de 50 milioane de ruble!“

Starea spiritelor se dovedește prin lucrurile cu cari au fost primite frazele patriotice printului Galitin în adunarea nobililor, la M. orașul sfânt al Țarilor. Caracteristic e că func cul în tramvaie în ziua începerii războiului.

stă spiritul militar? — „In supunere și adu- cere de jertfă!“ — „Ce este curagiul?“ — A da nainte fără considerare la număr!“ — „Și ce este lipsa de curagiu?“ — „A se supăra pentru lucruri de nimic și a ceda cruzimei ne- bune!“ — „De unde vine sângele, ce roșește steagul vostru?“ — „Dela soldatul, care l-a pur- tat în războiu!“ — „Și ce rămâne, el dacă moare?“ „Gloria!“

— **Reuniunea română de înmormântare din Sibiu.** Vineri în 12 Februarie n. s'a ținut a 4-a adunare generală a „Reuniunii de înmorm- tăntare din Sibiu“. După ce directorul Reu- niunii, dl P. Lucuța a deschis adunarea, secre- tarul de V. Tordășianu a citit raport general al direcțiunei, din care raport estragem următoarele : Avera totală a Reuniunii este 4582 cor. 27 b. Dela înființarea ei Reuniunea a plătit ajutoare în cas de moarte familiilor alor 45 membri, din cari 31 au fost muncitori, 3 meseriași 11 din inteli- gență. In anul 1904 Reuniunea a plătit ajutoare pentru 16 membri răposați. In cursul anului 1903 s'au primit 34 membri noui. Avera Reuniunii a crescut în 1903 cu 1504 cor. 62 bani. Rapor- tul a fost luat la cunoștință. S'au ales 2 membri noui în direcțiune și anume: Dr. Petru Șpan prof. seminarial, și Iosif Eneșcu, paroch.

— **Alegere de Rege.** Un popor de hotăriri mari locuște în comuna *Kussici* din comitatul Timiș. Așa se vede, că nu este îndestulit cu re- gele, alege deci pe altul. Se serie din Timișoara, că în comuna *Kussici* socialiștii s'au ținut o mare adunare, în care s'au formulat și proclamat do- rințele poporului. Punctul întâiu glăsuește, că d'acel 'ncolo tot din *tret în tret* au poporul însuși va alege pe Rege, cu vot secret după comune. Ear acum prin ținutul acela țeranii sunt ferm con- vinși, că încă în toamna anului acestuia se va face cea dintâiu alegere de Rege.

Nepotul lui Garibaldi maltratat. S'anonța din Genua, că „Secolul XIX“ a primit depeșă din Buenos-Ayres, că insurgenții Uruguay au prins pe Iosif Gribaldi nepotul marelui Garibaldi și l-au maltratat cumplit, în urma amenințării- lor ambasadorului italian, i-au redat libertatea. Insurgenții susțin, că Garibaldi a voit să le omoară pe vătăvul lor, Apparice Soravia.

— **Tratatetele noastre comerciale.** Mai multe fol colportau știrea că pertractările în afacerea tratatelor noastre comerciale au fost din mai multe cauze amânate. Contra acestor știri a- nuuță acum N. W. Tageblatt ca în 27 l. c. va avea loc sub presidența contelui Goluchowsky o anchetă la care va lua parte și ministrii presi- denți contete Tisza și dr. Körber, precum și res- pectivii ministri de resort.

— **Economii** cari voesc să albă o re- coltă bogată să se provadă cu semințele trebuincioase dela furnisorul de semințe, al curței regale, *Edmond Mauthner* Budapesta Str. Rottenbiller Nr. 33 care trimite gratuit la dorința ori-cui catalogul ilustrat de 226 pagini și care indică prețurile. Prețurile semințelor curate cari încolțesc de sigur și de specii veritabile, sunt mici. Cu deosebire merită a fi amintite cele de nutreț și asortimen- tul bogat de grâne.

— **La ce atragem atenția onoratului pu- blic.** Onorații noștri amici cunosc de tot bine firma *Porter Vilmos Nagy Aruháza*, care stă pe piața Libertății (Szabadság) și a câștigat prin impozanta magazinului și asortimentului de asupra mare popularitate și înaintea mult ono- rațiilor cetitorii foarte vie simpatie. Acum, când în curând se apropie sezonul de primăvară și se poate aștepta din nou mare și vie circula- ție, firma *Porter Vilmos* a avut de grijă a-și reinprospăta asortimentul cu cele mai frumoase noutăți, cari — se poate cu drept cuvânt spune — se pot lua ca cele mai interesante surprize. Această prăvălie bogată este într'adevăr un : „Versorgungsanstalt“; și nu putem zice, că este pe lume un articol de marfă, care să nu se afle în minunatul asortiment alui Porter Vil- mos. Cel care voiește să se provadă cu toate cele necesare fără a lipsi nimic, sau care do- rește să se aranjeze, acela să meargă de-a dreptul acolo, căci va putea cumpăra toate la un loc, fiind servit foarte prevenitor, complexant și prom- pt, și putând totodată să găsească prețuri mi- nunat de avantajoase și ieftine. Afară de ace-

stea la cumpărat de 10 coroane fiecare client capată ca dar, renumitul potret în mărime na- turală și numai pentru rama foarte frumoasă trebuie răscumpărat mica sumă de 3 coroane. Toate potretele au reușit până în timpul de față minunat, căci sunt retușate în atelierile celor mai vestiți fotografi. Intr'adevăr putem recomanda prea onorațiilor cetitori ai noștri, ca să cumpere toate de lipsă și totdeauna în magazinul lui Porter Vilmos. Comandările prin telefon (Nr. 324) și scrisse se execută la moment. In loc se trimit toate pachetele cu marfă până seara târziu acasă la cumpărători.

— **Durere de stomac.** *Sgârciuri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape- tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cro- nică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri.* este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cuția de probă . . . 1 cor. 20 fil.
Cuția mare . . . 2 cor. — —

In contra tusei, catarului (troahnă) ră- gușit, flegmei și iritațiunigâtului este de un efect eminent, *pastilele de pept >Se- nega.>* Prețul 1 cor. Se pot căpăta în far- macia la *»Maria Fecioară«* a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist *Morgenstern Gyula* și a strămutat locuința de or- dinație (tragerea de măsele, plombare, măsele sin- guratice șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcinii etc.) în Arad, piața *Andrássy* Nr. 15.

Car de seamă și mulțămintă publică.

Corul bisericesc din Birchiș a aranjat un concert împreună cu joc la 21 Februarie a. e. st. n. spre scopul înmulțirii opurilor trebuincioase pentru biblioteca populară. — Inteligența din Bir- chiș și jur înțelegând scopul marelui inițiat de corul vocal tot spre același scop au aranjat la 18 Februarie a. e. st. n. și un bal al cărui venit sau adăugat către venitul concertului. Văzând că cu mare interes sau îmbrățișat inițiativa corului vocal neam ținut de datorință a aduce pe această cale deosebita noastră mulțumintă următorilor bine- făcători cari au contribuit cu suprasolviri și a- nume :

Ilustritatea sa domnul Al. Mocsanyi 45 cor.; Ilustritatea Sa d-nul Zeno Mocsnyy 20 cor.; D. Nemes 20 cor.; D. Knoti, protopretore în Bir- chiș 14 cor. 80 fil.; Popescu Tereuțiu, notar în Sentest 10 cor.; Drăgușin Milcovici, proprietar în Bunea 10 cor.; Dr. Eremie Tatar, medic cercual în Bata 8 cor.; Popovici Icsif, vicenotar în Bir- chiș 3 cor. 80 fil.; Rambanencyz not. în Birchiș 5 cor.; Iuliu Gruescu vicenotar în Bata 3 cor.; Neu Ede pretore în Birchiș 3 cor.; Dionisie Biró, sergent 3 cor.; Bloch Bernath, comerciant în Bir- chiș 2 cor.; Dimitrie Carabaș, not. pens. Bata 2 cor. 60 fil.; Aurel Roxin notar în Bata 6 cor.; Teofil Valean, preot în Gullita 1 cor.; Dr. Preis Bernath medic cercual în Birchiș 1 cor.; Aurel Carabaș preot în Virișmort 1 cor.; Frigyer Imre, notar în Căprioara 1 cor.; Carol Grim, comer- ciant, în Căprioara 1 cor.; D. Balog, forester în Valea-Mare 1 cor.; Iuliu Weincerl, not. în Za- balț 1 cor.; Stefan Budai, vice-notar în Căpri- oara 1 cor.

Venitul total au fost 201 cor. 60 fil., din care detragându-se spesele de 85 cor. 16 fil., au rămas venitul curat 116 cor. 44 fil. care bani sau predat corului bisericesc spre scopul destinat.

Alexandru Bogdan,
casarul corului.

Ignatie Bugariu,
cond. cor. vocal bis.

Bibliografii.

A apărut: și se află de vânzare la librăria Petru Simtion în Arad:

1. Calea Măndrei. 2. Dorul. Coruri bărbă- tești pe motive populare de Trifon Lugojan, 1 cor. **Geniu pustiu**, roman original inedit de M. Eminescu, *Romanul care a fost descoperit pentru*

literatura noastră, constituind prin caracterul pur național una din cele mai bune cărți de ca- fie românești . . . cor.

Aur!... Dramă în patru acte de Const. Hodoș . . . cor. 1

Modele românești de Minerva Cosma, c- tul I. fil.

Sămănătorul. Revistă literară săptămă- exemplarul fil.

„*Moda Nouă*“, apare odată în săptămă- anul II-lea cuprinzând numeroase gravuri de lete de oraș, de visite, mantile, corzaje, matine costume pentru doamne, d-șoare și copii, cum un bogat și variat cuprins literar, la fie-care nu- 1 ex. țipar gratuit număr 25 fil.

Excelenta și mai mult aprecia

Biblioteca pentru toți, litere, arte, știin- Au apărut până acum 216 numere de un cupr- foarte interesant și variat. Traduceri din cei celebri și renumiți autori moderni români și stră- lucrări originale, catalog special se trimite, la rere, numărul costă fil.

„*Poporul Român*“ ziar săptămănal ce pare în Budapesta. fil.

„*Luceafărul*“

Țara noastră Descrierea părții lor Ardea- lui de la Murăș spre mează-ză și Valea Murăș de Silvestru Moldovan Cor.

Zarandul și Munții apusenii ai Trans- Descriere de d. Silvestru Moldovan cu 9 ilus- țiuți și o schiță Cor.

Patimi, roman din viața românească de fia Nădejde. Prețul Cor.

„*Românul*“ fondat în 1857 de C. A. I. setti. Anale politice și literare anul LXVIII. ap- odată în săptămăună. Prețul 25 ba-

Noțiuni și tabele referitoare la calcula- interesului simplu întocmite de Alexandru ducescu. O broșură de mare interes pentru ciile parohiale. Cel mai bun și ușor metod p- tru calcularea și încheierea socoșilor. Prețul 1

Economie.

— **Terg de tauri în Arad.** Reuniunea a colă din comitatul Aradului în 29 l. c. ar- gează în Arad a III terg de tauri de pră- de unde se vor provedea comunele din ce- tatul Aradului cu tauri de prăsilă, Tergul p- mite a avea frumos succes, căci până-aci 50 mune s'au însinuat că având trebuință de tauri, din contra spre vânzare sunt anunțați de exemplare, tauri de rasă.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Rigurosant în medicină,

care în decurs de un an depune doctori AL dorește cunoștința unei românce frumo- și bogată cu scop de a se căsători.

Răspuns în cât se poate cu fotogr- sunt a se adresa redacțiunii „*Tribunei*“ di- inițialele A. S. Discrețiune pe cuvânt onoare.

Un candidat de avocat

cu stil perfect maghiar și român se pri- ste numai decât în cancelaria avocat

Dr. Mátyás Lázár,
Sibiu, str. Urezului Nr. 11.

Czettel Fülöp

lemnării pentru edificii, parchet mag-

magasinul de fabric

pentru

recvisite de măsur

ARAD, Strada Hunyady Nr. 2. fabric

recomandă materialul în bransa acestom- calitatea cea mai bună și pe lângă pre- plele, de concurență.

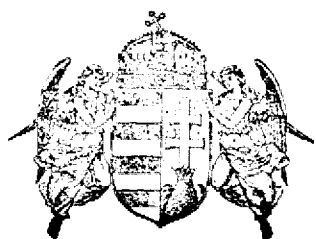
Cu distinsă stimă:

Walfisch Károly

118 5—15 cond. firmei Czettel Fülöp. time

Editor și redactor responsabil : Ioan Russu-Șiriat

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

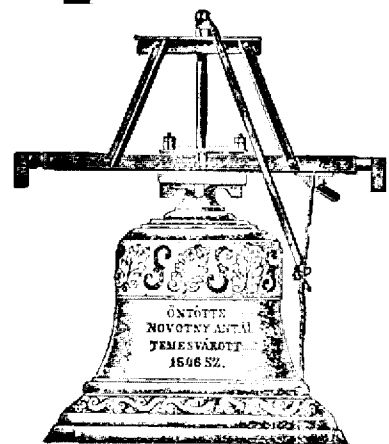

Turnătoria de clopote și de metal

a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, prevăzute cu adiustări de fer bătut, construite șare a le întoarce cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lătură prin ceea-ce sunt reținute de creșare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cșri sunt prevăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura

S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu. așa că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 408 klg. patent după sistemul vechiu.

Met departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toace de metal.

Clopote în greutate de 300 klg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preș-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco
1035 28-52

Industrie locală!

Serviciu escelent!

LBRECHT ÁGOSTON

(mai înainte Cseh Katalin)

în luna Maiu 1903 în

ARAD,

Strada Salacz

(Casa Löss).

Recomandă în atențiunea mult

public marele său

magazin de mănuși pentru bărbați, dame și copii

oricăt propriu, brâne, legături de omac, suspensorii, șarsafuri de piele, irigatore și pânze de gumă, precum toate câte se țin de brânșă, pe lângă prețuri estine. — Asortiment uriaș.
1058 48-50

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că 1009 32-50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în ateliere de rangul întâi din Budapesta, Viena, Berlin, Brüssela și Paris, așa încât sunt în poziția plăcută de a putea corespunde tuturor esigențelor moderne.

Primesc tot felul de lucrări de brânșă asta dela cele mai simple până la cele mai elegante, pe lângă prețuri moderate.

Primesc estin mobilarea de locuințe în loc și provincă. La mutări primesc transportul mobilelor, precum și repararea și renovarea de mobile și mese de biliard, pe lângă prețuri estine.

Reiner I. Gyula,

tapiser și împodobitor.

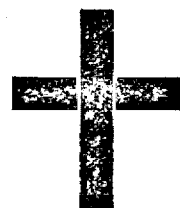
Industria de lumină de ceară

St. Antonius

I. NEUHOLD & Comp.

Timișoara.

Str. Hunyadi, Batthányi, p. Dózsa, colț cu statua sf. Maria.

143 1-30

Fabrică de lumină de ceară artificială.

Distinsă cu premiul statului și cu lauda personală a M. S. Regelui.

Fără fum și fără scurgere.

— Continuu lumină frumoasă. —

Comande se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbină de albă.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea On. Public și a On. preotimț cu cele mai bune lumină de ceară din patrie.

Cu toată stima:

I. NEUHOLD & Comp.

Cel mai estin isvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de

Oroloage și giuvaricale din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaergiu

Arad, strada Templom.

(Palatul minoritilor).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

" " " dame " 12 " " "

" argint " bărbați " 5 " " "

" " " dame " 6 " " "

" oțel și nikel " 2 " " "

Wecker " 1'50 " " "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă 1005 123— aceleași prețuri.

Primesc și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil, aur și argint căleat.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactor. 1045 82—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provincă se efectueș prompt și punctal. — Lucru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctal.

Mare favor!

Cu începere de azi pregătesc pe seama mușterilor mei fără să fie obligați a cumpăra ceva de la mine, complet gratuit un tablou în mărime naturală, numai pentru cadru are să se solvească un preț minim. Cei-ce voesc să aibă parte de acest favor, sunt rugați a-și trimite cât de grabnic o fotografie.

148 1-3

Cu stimă:

Bazarul lui REICH EL.

Cel mai mare atelier pentru fabricarea
mausoleelor în Ungaria de Sud.

Isvorul de comandă cel mai echitabil
și comod.

Serviciu prompt.

Soliditatea o confirmă multe
scrieri de recunoștință.

Place de marmoră p. mobile
și
tot felul de lucruri sculptate.

Kapfer György

138 1-30

TIMIȘOARA.

Gyárvaros, Andrassy-ut 16 szám.

Atelier de edificii și reparatură de mașinării.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public din localitate și jur, că am deschis în

ARAD, strada Szent István Nr. 9,

un atelier de

**zidiri și reparatură
technice și de mașinării.**

Primesc ori-ce lucrare în bransa aceasta, lucrări noue și reparatură ș. a., arangiamet de apaducte, delăturarea înfundărilor de closet, pe lângă prețuri ieftine și pe lângă garanță.

Rugând spriginul On. public sunt

cu deosebită stimă:

KISSERNŐ,

lăcătar de zidiri și lucrări tehnice.

110 5-15

Stofe moderne

pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai
ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără

CONCURENȚĂ

Cumpărări

avantajoase

Stofe de Cybelin, lățime 120 c

„ lucii pentru dame „ 120

„ tesătura noduroasa „ 120

„ late, negre și colorii „ 140

CATIFEA

pentru spălat

modele admirabile.

Flanel francez și

barchet p. spăl

91 18-

Prăvălia de mode alui

SINGER

SĂNDOR

(Casa Fischer Eliz).

In provincia trimitem

mustre gratuit